

PRAZNIK DELA

Razvojna pot delavskega gibanja sega že daleč v zgodovino. Ko so se v svetu porajale prve oblike kapitalizma, ki je že v začetku kazal oblike izkoriščanja, se je pojavil tudi proletariat, ki je iskal razne oblike boja za dosego svojih pravic.

Med zgodovinsko borbo je delavstvo uvidelo, da se posamezno ni moč boriti proti organiziranim kapitalistom, zato je sklenilo ustavoviti mednarodno delavsko organizacijo takozvano Internacionalo. Ta organizacija je povezovala delavce raznih držav v skupni borbi za najosnovnejše pravice delavskega razreda, to je: svobodo organiziranja, osemurni delovni dan, praznovanje 1. maja in še druge socialne pravice.

1. maj, ki ga praznujejo delavci vsega sveta, je simbol borbe delavskega razreda za njegove človeške pravice, ki pripadajo vsakemu delovnemu človeku.

1. maj, praznik svetovnega proletariata praznujejo že od leta 1889, ko je II. socialistična internacionala na svojem ustanovnem kongresu izdala proglas, naj delavci vseh dežel praznujejo 1. maj kot praznik dela in kot znak solidarnosti delavcev vsega sveta v borbi proti kapitalizmu. Povod, da so določili 1. maj za delavski praznik, so bili zgodovinski dogodki v ameriškem mestu Chicagu, kjer so na ta dan krvavo za-

dušili stavko delavcev, ki so se uprli brezmejnemu izkoriščanju kapitalistov. Policia je streljala na delavce, ki so demonstrirali po ulicah in zahtevali svoje pravice. Ubitih in ranjenih je bilo preko 200 delavcev, deset pa so jih pozneje aretirali in obsodili na smrt. V spomin na te krvave dogodke je postal nekaj let pozneje 1. maj praznik dela za ves svetovni proletariat. Kapitalisti vsega sveta so čutili v tem prazniku veliko nevernost, zbal so se enotnosti in združevanja mednarodnega proletariata v borbi za njihove pravice, zato so vsako leto z vsemi sredstvi in tudi s silo hoteli onemogočiti delavcem praznovanje njihovega praznika. Toda delavci so se bojevali dalje. Kljub pokojjem, aretacijam, streljanju, zapiranju in mučenju, si je delavstvo v mnogih deželah priborilo pravico, da lahko praznuje ta dan. Popolnoma svobodno in nemoteno praznujejo 1. maj le v deželah, ki imajo socialistično družbeno ureditve, med katerimi je tudi naša nova socialistična Jugoslavija. V starji Jugoslaviji so ovirali delavce pri praznovanju proletarskega praznika. Kapitalisti so ga praznavali le tam, kjer je bilo delavstvo enotno organizirano in kjer so delavstvo vodili komunisti. Delavski razred si je moral to pravico priboriti s stavko in kolektivno pogodbo skoraj v vsakem

podjetju posebej. Toda čeprav je bilo praznovanje 1. maja priznano s kolektivno pogodbo, so razni režimi v bivši Jugoslaviji večkrat prepovedovali praznovanje tega dne z motivacijo »ogrožanje javnega rega in miru«. Kljub vsem tem prepovedim in aretacijam delavskih voditeljev, se je delavstvo udeleževalo različnih proslav tega praznika. Organizirali so izlete v naravo, zborovanja na prostem, ali v zaprtih prostorih z igrami in prepevanjem revolucionarnih pesmi.

Tudi delavstvo sedanje cerknike občine je veliko prispevalo skupni borbi za uveljavljanje praznika 1. maja in drugih delavskih pravic. Že leta 1918 in 1919 je ustanovilo svoje delavskie in kulturne organizacije, ki so bile med prvimi v Sloveniji. V njih se je delavstvo pripravljalo na boj proti kapitalistom na tem področju. Že leta 1932 so bili skupni sestanki z delavci na Rakeku in leta 1933 sestanki v Cerknici z delavci Loške doline, kjer so razpravljali o skupni borbi proti kapitalistom tudi na političnem in gospodarskem področju.

Delavstvo tega področja se je dobro zavedalo, da brez enotne organizacije ni mogoče pričakovati kakih posebnih pravic, če se tudi politično in gospodarsko ne postavi na lastne noge. Na sestanku v Cerknici pri Zabukovcu leta 1933 so sprejeli sklep, da delavstvo tega področja ustanovi svojo politično organizacijo, ki so jo vodili komunisti. Ker pa je tedanj režim otežkočal ustanavljanje takih strank, ni bilo tu posebnih uspehov. Leta 1936, ko so bile občinske volitve, je delavstvo Loške doline postavilo svojo kandidatno listo »zvezzo delovnega ljudstva« in absolutno zmago. S to zmago je bila porušena 40-letna klerikalna trdnjava in hud udarec vladajočemu režimu. Delovno ljudstvo tega predela je imelo vso povodno v svojih rokah do razsula stare Jugoslavije in se tako pripravljalo za poznejo in odločilno borbo. Tedaj si je delavstvo priborilo tudi svobodno praznovanje 1. maja na tem področju. V znak proletarske zavesti je delavstvo na ta dan nosilo rdeče kravate in v gumibnicah rdeče nadeljne. Tudi teh simbolov so se ustrašili kapitalisti in so poslali med mirne in dostojne delavce svoje zveste čuvanje — žandarje, da so na ta dan delali preiskave po delavskih domovih ter jih tako vznemirjali, da niso mogli v miru praznovati.

Med NOB so proslavljali ta dan na razne načine. Prijedali so mitinge in proslave, napadli sovražne postojanke in bunkerje, osvobajali okupatorske postojanke, trosili razne letake in razobešali slovenske in partizanske zastave po okupatorjevih postojankah, tako da je tudi sovražnik občutil strah pred delavskim praznikom.

Pri izdelavi pohištva v mizarskem podjetju »GABER« — Stari trg

Po zmagi revolucije se našim delavcem ni treba več boriti za svoj obstoj. Revolucionarni poleg naših delavnih ljudi se odraža v nagli izgradnji industrije, elektrarn, stanovanjskih blokov in prometa. Novi predpisi in zakonodaja, posebno pa zakon o delavskem in družbenem upravljanju, omogočajo našemu delavcu, da nenehno dviga delovno storilnost. S tem povečuje proizvodnjo za domačo potrošnjo in izvoz, kar mu daje jamsvo, da se stalno dviga življenjski standard in tako izboljšujejo njegovi življenjski pogoji. Danes ima pri nas delavec svojo usodo v svojih rokah. Zakon o delavskem in družbenem upravljanju, o delitvi dohodka ter o nagrajevanju po delu v ekonomskih enotah, vse to mu zagotavlja, da bo prejel za svoje delo pošteno plačilo. Skrb vlade za našega delovnega človeka se odraža na vsakem koraku. V podjetju si svobodno voli svoj delavski svet in upravni odbor. Tako delavec sedi za mizo skupaj z direktorjem in razpravlja o svojem podjetju. Pri tem vidi, kakšne so možnosti za povečanje njegovih prejemkov in vidi tudi vse obveznosti, ki jih ima do družbe. Danes se delavec lahko poglobi in študira, kako bi povečal proizvodnjo. Družba mu daje možnost, da se lahko izobražuje v raznih seminarjih, tečajih in predavanjih ter si tako s pomočjo delavskoga sveta in sindikata gradi boljše življenje.

Sklepi naše vlade na zadnjem zasedanju se zopet odražajo v skribi za delovnega človeka. Reforma šolstva in zdravstva, nagrajevanje po učinku za prosvetne in zdravstvene delavce, obvezno kmečko zavarovanje, izboljšanje zakona o socialnem in pokojninskem zavarovanju, posebno pa skrb za borce in invalide iz NOV, vse to so revolucionarne pridobitve za našega delovnega človeka. Takih zakonov nima nobena druga država na svetu.

Zaostriči odgovornost

V februarju in marcu letosnjega leta so DS in kolektivi gospodarskih organizacij analizirali rezultate svojega dela, ko so potrejivali zaključne račune za 1. 1961. Večina kolektivov se je zavedala, da potrditev zaključnega računa formalna stvar, temveč je to dobra priložnost, da ves kolektiv do podrobnosti pregleda, kako so upravljali s sredstvi, ki so jim bila zaupana, kako so poslovali in ali so bili med letom njihovi sklepi in sklepi DS, UO v skladu s splošnimi koristmi družbe, podjetja in posameznika. Lansko poslovanje gospodarskih organizacij na področju občine Cerknica je bilo kljub različnim težavam uspešno, kar gre predvsem zasluža neposrednim prizvajalcem — delavcem, kakor tudi vodilnemu kadru. Pokazalo se je, da so delovni kolektivi z zavestjo razumeли novi gospodarski sistem, ki je začel delovati leta 1961. in ki temelji na rentabilnosti poslovanja posameznega podjetja. Lahko, mirno trdimo, da so k temu pripravili: organi delavskega in družbenega samoupravljanja, saj so skozi vse leto budno analizirali in ukrepali, kakor je najbolje kazano. Žal, imamo tudi take prime-

re, ki kažejo na to, da v nekaterih primerih organi delavskega upravljanja, kolektiv ali vodstvo, ljudski odbor, ni dovolj hitro reagiral in ukrepal.

Čevljarsko podjetje »Obutev« Rakek je bilo ustanovljeno leta 1947 z namenom, da popravlja in izdeluje nove čevlje državljanom. Poslovajalcu ima tudi v Postojni. Ker usluge (to je popravilo čevlje po naročilu strank in izdelava novih) niso zadostovale, se je podjetje dogovorilo z sodelovanjem z raznimi podjetji za izdelavo večjih količin čevljev, tako s tovarno obutve »Peko« Tržič. Toda to je bilo le kratkovidno gospodarjenje. Zakaj? Vsi vemo, da so proizvodi izdelani na industrijski način mnogo cenejši, kakor na obrtniški in da podjetje, ki dela obutev serijsko lahko konkuriра, dočim se tako podjetje kot je »Obutev« Rakek ne more pojaviti na trgu kot samostojen prodajalec, niti ni več interesantan za sodelovanje z večjim podjetjem, ker proizvaja draže. Tako podjetje se mora potem preusmeriti v izdelavo čevljev drugih modelov, novih, ki so zanimivi in ki jih potrebuje trgovina, ki pa jih serijalno.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Delavski svet tovarne pohištva Martinjak razpravlja

15. t. m. je imel delavski svet Tovarne pohištva Martinjak primopredajo, to se pravi sejo, ki je na osnovi analize poslovanja za preteklo mandatno obdobje določila smernice za delo tega organa v bodoče.

Analiza je pokazala, da je proizvodnja narasla v letu 1961 18%, pri tem pa se je bruto produkt dvignil za 23%. Če upoštevamo povečanje zaposlenih za 23%, vidimo, da je blagovna vrednost narasla, vendar pa je ta porast nezadovoljiv, ker je bilo ugotovljeno, da organizacija dela še vedno ni na takih višinah, ki je potrebna za industrijsko serijsko proizvodnjo. Dalje je analiza tudi ugotovila, da bi bilo posebno v mesecih uvajanja novih proizvodov, današnje prekoračevanje predvidene lastne cene izdelkov

neugodne pri končnem obračunu in gospodarjenju podjetja.

Analiza je pokazala tudi velike težave, pri nabavi raznega materiala, posebno okovja, ker je tovarna vezana na uvoz in to povzroča, da tovarna ne more izpolnjevati svojih pogodbnih obveznosti, kar meče slabo luč na zunanjem trgu.

Razprava, ki je bila zelo pestra in živahna, pa je osvetlila še druge probleme.

Analizirali smo vprašanje obratnih sredstev in zahtevali, da čimprej likvidiramo nekurantine zadeve surovin in materiala. Dalje smo ugotovljali, da je bila dosedanja politika gospodarjenja popolnoma pravilna, potrebno je

sedaj z večjo produktivnostjo in boljšo organizacijo čim več iztisniti iz obstoječih kapacetov na eni strani in na drugi strani čim več pozornosti posvetiti normativom materiala ter vsesplošni štednji.

Analizirali smo tudi tržišče, posebno še odnose, ki nastajajo ob formiranju skupnega trga ter konkurenco na zapadnih tržiščih. Ugotovljali smo, da je potrebno preiti na analizo stroškov pri ceni izdelka, zmanjasti ceno, ker je zelo potrebno obdržati zapadno tržišče, kar bomo dosegli le z nižjimi cenami, dobro kvaliteto in točnimi dobavami.

Delavski svet je kritično analiziral tudi delo v DS in ugotovil, da posamezni člani niso tako ak-

tivni, kot to zahtevajo sedanji pogoji samoupravljanja. Prišel je do zaključka, da so v bodoče člani tega organa dolžni prenašati med člane ekonomskih enot sklepe, ki so plod analiz ter da so dolžni posredovati na sejah sklepe posameznih ekonomskih enot. V kolikor člani tega ne bi izvajali, jih bo treba zamenjati.

Ob zaključku je bil izvoljen še nov upravni odbor in komisije.

NOV MLADINSKI AKTIV

Pred kratkim so pri trgovskem podjetju »Škocjan« Rakek ustavili mladinski aktiv. Kljub temu da so mladinci »Škocjana« zaposleni po celi Cerkniški dolini so se v velikem številu udeležili ustavnih konferenc, kar kaže veliko zanimanje mladine v tem podjetju za mladinsko organizacijo.

Na konferenci so si postavili vrsto nalog, ki jih bodo skušali uresničiti v letošnjem letu. Med drugim so sprejeli sklep, da si bodo širili svoje znanje s pomočjo študijskih sestankov in strokovnih ekskurzij. Med najvažnejšimi nalogami, ki jih bodo skušali rešiti v tem letu, je ta, da se bodo s svojim intenzivnim delom skušali uveljaviti v organih delavskega samoupravljanja podjetja, kar je zelo potrebno. Mladinci se bodo na ta način bolj spoznali s problemi podjetja, jim pomagali v svojih močeh skupno z ostalimi reševati in dajati svoje predloge.

PREMALO KLUBSKEGA ŽIVLJENJA

Klubsko in družabno življenje v Cerknici ne more zaživeti. Krajevne organizacije in društva posvečajo temu problemu premalo pozornosti. Največji vzrok temu so prostori in denarna sredstva, Marsik bi rad prečital knjigo, revijo ali časopis pa si tega ne more privoščiti. Nabavljeni je precejšnje število knjig, ni pa prostora, kjer bi si jih ljudje izposojevali. Skrajni čas je, da ta problem rešimo, rešili ga bomo pa tako, da bomo za to zainteresirali ljudi, ki živijo na tem področju in pa gospodarske organizacije, ki do takih problemov do sedaj niso imeli posluha, po drugi strani pa ni bilo ljudi, ki bi bili voljni delati pri reševanju tega perečega problema. S pametno presojo, z dobro voljo in pa z majhnimi denarnimi sredstvi bi pa vendarle lahko dali ta problem z dnevnega reda različnih sestankov in zborov.

SNEMANJE V RAKOVEM ŠKOCJANU

Pretekli mesec so začeli v Rakovem Škocjanu snemati film, ki bo prikazal življenje in delo ljudi v kameni dobi. V filmu nastopajo znani italijanski umetniki, kot statisti pa v filmu sodelujejo domačini z Rakekom, iz Cerknice in Uncu. V bližini slikovnega naravnega mostu je zrastlo celo naselje, kjer ob lepem vremenu snemajo zunanje scene filma. Kmalu bomo lahko videli tudi na platnu znameniti Rakov Škocjan ter nekatere ljudi iz našega področja.

V tem letu nad

810 krvodajalcev

ga področja, predvsem pa se bodo v svojem delu posvetile zdravstvenemu prosvetljevanju prebivalstva.

GLAVNA SKRB ZA CESTE IN VODOVOD

Odbor krajevne organizacije SZDL v Ravniku je na svoji seji razpravljal o nalogah in delu na tem hribovitem področju. Z ustavitevijo sekcijs za komunalna vprašanja naj se končno prične reševati problem popravila gozdnih cest in vodovoda. Tudi nekateri cestari morajo biti bolj sprejemljivi za upravičeno kritiko nad njihovim delom, saj jim družba omogoča zaposlitve v domačem kraju. Posamezni člani odbora so se zadolžili, da ponovno organizirajo skupno z RK in gasilskim društvom tečaj za prvo pomoč in s skupnimi močmi poščejo prostor, kjer bodo organizacije razvijale svojo dejavnost.

Zaostriči odgovornost

(Nadaljevanje s 1. strani)

ska proizvodnja ne izdeluje. Leta tako lahko sodeluje z večjim podjetjem, ker le-to potem z njihovimi izdelki dopolnjuje svoj assortiman. Za tako delo pa so potrebeni stroji, material in strokovni kader. Podjetje »Obutev« Rakek pa je bilo pavšalizirano in je kljub temu skoraj vsako leto komaj doseglo pozitivno bilanco. Nete stvari je bilo vodstvo podjetja opozorjeno že v letu 1961 in tudi letos. Morali bi temeljito pregledati svoje delo, toda na žalost opozorili niso jemali resno. Sedaj kaže, da podjetje nima več možnosti delati v tem obsegu. Pri tem smo ugotovili tudi to, da gospodarski svet in zbor proizvajalcev nista imela pregleda nad perspektivami v posameznih podjetjih, da bi lahko pravočasno in hitreje ukrepala. To je opomin, da temeljito analiziramo vsa tista podjetja, ki nimajo jasnih konceptov o gospodarjenju. Take delovne kolektive je treba opozoriti, da so sami odgovorni, kako bo podjetje poslovalo in da je od tega odvisen tudi njihov osebni dohodek.

Kolektiv »Kovinoplastike« Lož je v letu 1961 dokaj uspešno posloval, ker se je jasno zavedal, da je predvsem od njih samih odvisen finančni uspeh podjetja. Organi upravljanja so pri tem odigrali pomembno vlogo. Vendar v nekaterih primerih niso sklepovali pretehtali, ko so dovolili vodilnemu strokovnjaku v podjetju, da je po urah s tovarniškimi stro-

ji, materialom, elektriko itd., izdeloval orodje, s katerim je potem doma proizvajal artikle za prodajo. Pri tem ne mislimo na to, da je tisti tovarniški oškodoval podjetje, ampak mislimo na socialistične odnose v delovnem kolektivu in kaj bi bilo, če bi začeli tako delati tudi ostali člani tega kolektiva, saj bi bili upravičeni. Pri tem se lahko vprašamo, kako da je DS in UO izvedel za te stvari šele potem, ko so bile že izvršene. To kaže na to, da ni v podjetju dovolj kontrole ali pa je pomanjkljiva. Vsak član kateregakoli kolektiva lahko s svojo sposobnostjo veliko koristi kolektiv in svoji družini na način, ki jih socialistični odnosi dovoljujejo. Boriti pa se moramo tam, kjer hoče kdo zlorabljati in izigravati predpise. Če je posameznik koristil podjetju s svojo pridnostjo, požrtvovalnostjo in s svojim delom toliko, da poleg osebnih dohodkov zasluži še več, je edino pravilno, da tudi več dobi, toda to samo takrat, kadar bo organ upravljanja ali pa kolektiv ugotovil in mu sklenil dati v okviru zakonitih predpisov in norm, ki veljajo v naši družbeni ureditvi.

Taki in podobni primeri kažejo, da se bomo morali bolj boriti proti raznim nepravilnostim.

Osnovne organizacije ZK, organi delavskega in družbenega upravljanja naj hitreje reagirajo in ukrepajo proti takim pojavitvam ter kličejo krivce na odgovornost.

TK

MESARJI NA TEHTNICI

Jutro nam ni obetalo nič lepega. Rosne kaplje so se počasi spuščale na zemljo, ko smo zapuščali Cerknico. Izza ovinka na Marofu nas je naenkrat objela svetloba prvih jutranjih žarkov. »Nič ne bo hudega,« se je oglasil France, ki je sedel spredaj in se pogovarjal s šoferjem. Pogosto se je oziiral na desno, na jezersko gladišče. »Najbolje bi bilo, da jezero ne bi izginjal,« se je zopet oglasil. Šofer mu je prikimal. France nikakor ni mogel skriti svoje ribiške žilice, ki ga je znova zapeljala na jezero. Ob prvem maju bomo že lahko lovili tudi ščuke. In če jezero ne bi tako pogosto usihalo, bi se že sedaj številni ribi zarod tako razmnožil, da bi lahko ustanovili podjetje, ki bi prinašalo večje koristi tudi družbi,« je nadaljeval France in umolknil. »Morda ne bi bilo napak, sem si mislil. Pred nami pa je bil Lož in tu sta nas čakala še dva sodelavca: Slavko in Jože. Skupaj smo odrinili proti Starem trgu. Domenjeni smo bili, da preizkusimo mesarje pri njihovih vsakdanjih poslih, njihovo poštovnost, gostoljubnost in še marsikaj.

Pred prvo mesarijo v Starem trgu smo zaprosili sedemletno Jerenco, ki obiskuje prvi razred osnovne šole, za pomoč. Dekletce prav gotovo ni slutilo, kaj se skriva za našo prošnjo. Pred vratiti se je ustavila. Mesarija je bila zaprta. Čez minuto ali dve se je prikazal mesar. »Četr kilograma govejega s stegna za rezke,« je prosila Jerenca. Dobila ga je točno 25 dkg brez kosti in plačala 125 din. Na zalogi je imel tudi te-

lečje meso po 440 din za kg. Motilo nas je, da na vratih nismo opazili urnika dela in predpasnika okrog mesarjevega pasu, mora zato, ker se je šele vrnil na delo. Jože ga je za slovo ujel s kamero in zapustili smo Stari trg. Kratek sprehod preko Vrhniko in Iga vasi v Pudob nam je dobro del. Spotoma smo se okrepčali. Pred gostilno v Pudobu smo izstopili. Mesarja smo zagledali pri gostilniških vratih. Telečega meseta ni imel, zato smo naročili zopet četr kilograma govejega za rezke. Dobili smo 26 dkg brez kosti in plačali 125 din. Spisek delovnih ur smo zmanjšali na vratih, predpasnik pa tudi ni kazal, da je na koledarju šele ponedeljek. Kar zadovoljni smo zapustili Pudob. Spotoma smo razmišljali o postrežljivosti obeh mesarjev. Nad njuno gostoljubnostjo se nismo mogli pritoževati. Pot nas je vodila naravnost v Grahovo. Spotoma je šofer France ustavil v Nadlesku, ker je hotel Jože slikati fazana, ki nam je prekrižal pot. Ušel mu je izpred objektiva na njive. Še posnetek ali dva v Žerovici in spet smo bili na cilju. Slavko se je takoj napotil v mesarijo. Na vratih je bil listek, da je mesnica odprta vsak dan od 7 do 10. ure. Bili smo prepozni. Tako smo se odpeljali v Novi vas. Po kočanjasti cesti vožnja ni užitek, zato smo včasih tudi glasno pomisili na cesto. Ker je bila ura že dvanaest, smo se mimo praznih izložb poslovalnice Škocjanja potegnili do gostilne. Tu smo povprašali za mesarja. Ko smo pogledali na njegovem stanovanju, ga nismo našli. Romagal

je pri metanju sena na dvorišču. France ga je poprosil za pol kilograma govejega mesa za rezke. Mislili smo, da se bo hudoval, vendar se je ljubeznivo napotil v mesnicu in odtehtal 57,5 dkg mesa brez kosti in zaračunal le 200 din. Cena govedine in teletine (400 din) nas je malce presenetila. Tudi tukaj nismo opazili urnika in

co v Begunjah. Prišli smo zopet ob nepravem času. Kazalci na uri so se začeli pomikati šele čez štirinajsto. Slavko je šel kar na mesarjev dom. Našel je ženo, ki mu je odtehtala četr kilograma za rezke. Plačal je 100 din za 27 dekagramov govedine brez kosti. Teletine ni bilo moč dobiti. Žal Slavko tudi tukaj ni opazil razporeda ur, ki smo ga povsod tako pogrešali. Mimo Cerknice in Rakka smo prispeti na Unc. Ura je bila 15 in pri Rogeljnu je bila

Mesarija v Novi vasi

čistega predpasnika, vendar je gostoljubnost mesarja Vilka Žurga v Novi vasi odtehtala tudi to pomanjkljivost. Od Nove vasi do Begunja se nam ni zgodilo nič zanimivega. France nam je povedal nekaj o tem, kako dobra solata raste na vodi pri Cajnarjih. Ostali smo pričakovali novega srečanja. Šofer je edini vedel za mesnico že odprta. Slavko je naročil četr kilograma teletine za rezke. Ker te ni imel, mu je dal 29 dkg govejega brez kosti in pospravil 125 din. Imeli smo občutek, da je vse ostalo v redu, zato smo pohiteli na Rakke. Vhodna vrata mesnice so bila zaprta. Nikjer ni pisalo, kdaj je mesnica odprta in kdaj zaprta. Slavko je našel gospodarja Čemšarja pod skedenjem. Za že običajno naročilo je prejel 26 dkg govejega mesa brez kosti za 130 din. Teletine tudi tukaj ni bilo moč kupiti. Zadužilo nas je to, da je mesar kar dvakrat pljunil v kot. Na steni smo zagledali tudi umazana predpasnika.

Za konec smo se ustavili v Cerknici. Mesnica nasproti postaje LM je bila zaprta, čeprav je še v nedeljo imela na vratih listek, da prodaja meso tudi ob ponedeljkih od 15. ure naprej. Tega listka ni bilo več. V drugi mesnici pri Tonetu Bavdku je bilo drugače. Točen razpored delovnega časa je visel na notranjih vratih. Mesar je prišel iz klavnice. Poprosil sem ga za četr kilograma govejega za juho, ker telečega ni imel. Pol za šalo, pol za res je začel tožiti, da težko daje tako majhne količine mesa. Ko se je kazalec tehtnice ustavil na 30 dekagramov, sem se oglasil, da bi rad le četr kilograma. »Kaj ima želodec tak predpis?« se je oglasil in odmeril 25,5 dkg mesa s kostmi za 100 din in 3 dinarje za košček papirja. To je bil tudi edini primer v občini, da smo plačali papir posebej. Predpasnik tudi tukaj ni opravičil gospodarja.

Dan se je nagibal proti večeru in težka, utrudljiva pot je bila za nami. Motilo nas je, da delajo vse mesnice na Uncu, v Cerknici, v Grahovem, v Begunjah, na Rakku in v Novi vasi, čeprav združene v Kmetijski zadrugri Cerknica, z različnim delovnim časom. No, kljub temu smo lahko presodili, da v naših mesnicah še vedno ni vse tako urejeno, da bi bili potrošniki z njimi povsem zadovoljni.

Dim

V veseli družbi je prijetno...

Na cesti Lož—Stari trg so zdaleč na levi mežikatki luči črne limuzine, LJ 66-54. Naenkrat smo švignili po stranski cesti skozi Markovec na Vrhniko. Nekaj vijug in pol kilometra pred izvirom Obrha so zaškrpale zavore. Okvarja? »Ne, na cilju smo,« je prvi spregovoril Slavko. Nad seboj sem zagledal napis J. Sterle, gostilna. Vstopili smo. Pred točilnico smo postali. Johana Strle je bila pri neprijetnem opravilu. Ribala in čistila je okusno urejene prostore. Za prijaznim nasmehom je skrila trenutno presenečenje. Histro se je znašla. S pravo notranjsko domačnostjo nas je povabilo, naj sedemo: »Le kaj vas je prav daneš, v ponedeljek, ko redno čistim, prineslo v naš kraj? Včeraj ali jutri bi se počutili prijetnejše,« je še pripomnila, potem pa je že stekel razgovor. Za polno mizo domačih specialitet smo lahko pritrtili tistim, ki pravijo, da je ta gostilna med vsemi najbolj privlačna. Je mar vabljiva le zaradi okusne šunke in drugih dobrot, ki vam jih pripravijo po želji? Vedno nasmejana Knavssova mama se kot dvajsetletno dekle suka okrog točilne mize.

Rodila se je pred 54 leti marca meseca na Vrhniku. Nekaj časa je živila tudi na Poljanah in v Pudobu ter končno ostala zvesta rojstnemu kraju. Šestim otrokom je rezala kruh. Med vojno je mnogokrat nudila zavetje partizanom, ki so se često zadrževali na njihovi domačiji na Poljanah. Tudi tam so imeli gostilno. Danes

je njen življenje lepše. Zelo ljubi veselo družbo.

Kakšno je pravzaprav vaše pravo ime?

V mladosti so me vsi klicali za Ivano. Leta se mi niso izognila. Danes sem za vse samo Johana.

Imate radio in katera oddaja vam je najbolj pri srcu?

Seveda ga imam. Najlepše je ob četrtekih, ko nam zapojejo po domače.

Šte naročeni na kak časopis?

Premjam Delo, Komunist in Vprašanja naših dni.

Kaj pa Glas Notrankske?

O, tudi tega redno prebiram. Ampak tisto o ladji na Cerkniškem jezeru pa nisem verjela.

Greste kaj v kino, dramo ali opero?

Rada, pa saj še sesti ne bi znašla. Petje vam ugaja. **Kaj pa sam kaj zapovete?**

Pojem tudi sama, še raje pa pišem pesmi. Napisala sem jih že

okrog 60,

Potem imate prav gotovo vzornika med pesniki?

To je Prešeren.

Kateri so bili vaši najtežji trentutki?

Ko so Italijani kot obsedeni streljali na bežeče domačine in sovaščane. Med njimi sem zagledala tudi svojega moža. Z grozom sem sledila njegovim korakom. Pozneje sem ugotovila, da sem zamenjala moža z drugim.

In česa se najraje spominjate?

Prvega paketa iz Amerike.

Kako bi poživili turizem na našem področju?

Z dobro postrežbo in boljšo cesto.

Kaj pa avto, bi ga radi imeli? Bi šli delat tudi izpit?

Kolesa ne znam voziti. V avtomobil mi je včasih slabo. Toda bi imela avto, zakaj ne bi delala tudi izpit. Saj veste da ženske bolje vozijo od moških.

V katerem kraju bi najraje živel?

Sem kot cigan, povsod se privadim. Na Vrhniku sem kar zadowljena. Nič mi ni slabega.

Kako bi pisali, če bi bili 'novinarska?

Samo lepo.

»Pa nikar tega ne pišite!« nam je še vseskozi prigovarjala. Čas nas je prigajanil in posloviti smo se moralni od prikupne Knavssove mame. Le še bežen pogled na velike bele ciklame v kotu gostilniškega pulta in že smo moralni zapustiti prijetno gostišče pod golemo Racno goro.

Dim

IZ KOLEKTIVA »KOVINOPLASTIKA« LOŽ

ODGOVORNE NALOGE PRED NOVIM DELAVSKIM SVETOM

V mesecu marcu so člani kolektiva »Kovinoplastike« Lož volili nov centralni delavski svet podjetja. Izvoljenih je bilo 21 članov in sicer: Plos Anton, Martinčič Anton, Kočevar Ivan, Baraga Jože, Cindrič Bogdan, Suhadolnik Bogo, Plos Franc Šofer, Plos Franc remont, Mlakar Miro, Berglez Slavko, Telič Ivan, Zabukovec Anton, Nelic Zvone, Nelic Adolf, Poje Ivan, Šumrada Ivan, Kočevar Stane, Strle Marija, Weber Anton, Zigmund Anton in Razdrih Stane.

predsednika Mlakar Mira, da nam odgovorita na nekaj vprašanj.

— Kako ocenjujete delo delavskega sveta in upravnega odbora v minulem obdobju?

— Kakšne pomanjkljivosti in uspehe je dosegel delavski svet v svoji mandatni dobi?

● Tov. ŠKRBEĆ: Če pogledamo izobrazbo delavskega sveta in upravnega odbora, je bilo njihovo delo več kot zadovoljivo. Mislim, da će bi bili člani delovskega sveta bolj seznanjeni s problemi, ki so jih obravnavali na zasedanjih,

Kljub raznim pomanjkljivostim so člani delavskega sveta, kakor tudi upravnega odbora, vlagali vse svoje sposobnosti v pravilno gospodarjenje. Spremljali so gospodarski razvoj podjetja in pravilno usmerjali gospodarsko politiko. Posebno pozornost je delavski svet v preteklem letu posvečal pravilni stimulaciji članov kolektiva, skrbel za razširitev podjetja, nabavo osnovnih sredstev in odigral pozitivno vlogo.

— Kaj mislite o novoizvoljenih članih delavskega sveta?

— Katero glavne naloge stojijo po Vašem mnenju pred novoizvoljenim delavskim svetom?

● Tov. MLAKAR: Kakor ste že omenili, šteje novi delavski svet 21 članov. Novih članov je kar 16, večinoma so to mladci ljudje iz proizvodnje. Po mojem mnenju so novoizvoljeni člani delav. sveta dobro izbrani in imajo voljo do dela, kar je bilo opaziti že iz prvega zasedanja. Vendar imam občutek, da jim še ni popolnoma jasna vloga delavskega sveta v

podjetju in današnji sistem gospodarjenja. Zato je prav, da bodo za člane delavskega sveta organizirali v najkrajšem času seminar. V svoje delo se bomo morali poslobiti, kajti srečavali se bomo z neštetičimi problemi.

Spričo decentralizacije delavskega samoupravljanja je nujno, da utrdimo in poživimo delo obratnih delavskih svetov po ekonomskih enotah, da jim damo čim več samostojnosti v odlaganju in gospodarjenju. Tudi razne komisije bodo morale bolj zaživeti. Obratni delavski sveti bodo morali dobiti pravila, v katerih naj bi bilo nakazano, kakšne kompetence imajo obratni delavski sveti.

Če pogledamo naše podjetje in raztresenost obratov, stoji pred delavskim svetom še ena velika naloga. Pripraviti bo treba idejni projekt za novo tovarno v Ložu, kjer naj bi se skoncentrirali vsi obrati. S tem bo podjetje pridobilo ogromna sredstva, ki jih sedaj radi raztresenosti izgubljamo. Želeno pa bi tudi, da člani delavskega sveta par dni pred zasedanjem dobijo gradivo, da ga bodo do zasedanja preštudirali in se takoj bolje pripravili na razpravo.

Novoizvoljeni delavski svet podjetja

Na prvem zasedanju delavskoga sveta je bil izvoljen za novega predsednika tov. Mlakar Miro, za namestnika pa Plos Franc Šofer. Ob tej priliki smo naprosili starega predsednika delavskoga sveta tov. Škrbec Ivana in novega

ne bi prišlo do manjših nesporazumov. Z boljšim seznanjanjem članov delavskoga sveta s problematiko podjetja, bi povečali iniciativno članov in dali še več podudarka delavskemu samoupravljanju.

Kaj je vplivalo na povečanje realizacije v prvem tromesečju

Če na kratko pregledamo realizacijo I. tromesečja v letu 1961 in jo primerjamo s I. tromesečjem letošnjega leta, bomo ugotovili sledeče. V I. tromesečju leta 1961 je znašala realizacija 227 milijonov pri 529 zaposlenih članih kolektiva, v I. tromesečju leta 1962 pa 263 milijonov pri 504 zaposlenih. Iz gornjih podatkov je razvidno, da smo v prvem tromesečju leta 1962 znižali delovno silo za 4,71 %, medtem ko smo realizacijo povečali za 15,9 %.

V realizaciji I. tromesečja leta 1961 pa v številu zaposlenih niso zajeti delavci iz južnih republik, ki so se učili orodjarskega poklica. Ravno v tem času, ko so bili zaposleni v podjetju »Kovinoplastike« Lož, so se razširile med ljudmi v Loški dolini govorice, da v bivšem kovinskom podjetju v Ložu nekaj »škriplje«. Zato je več članov tedanjega kolektiva zapustilo podjetje in se zaposlilo v drugih podjetjih. To škripanje pa si je precej članov kolektiva napovedalo razlagalo. Organi upravljanja od delavskoga sveta, upravnega odbora in raznih organizacij v podjetju so namreč pouparjali varčevanje na vseh delovnih mestih, obenem pa so sprejemali novo delovno silo. V tem tromesečju

je pravzaprav pričela šele delovati komisija za sprejem in odpoved in ni bilo več mogoče vrnjati delovne sile s strani članov kolektiva, kakor tudi vodilnih ljudi v podjetju, na različna delovna mesta, ki so bila potrebna ali ne. Komisija za sprejem in odpoved je po potrebi premestila ljudi na delovna mesta, za katere je mislila, da je delavec sposoben. Poleg tega pa je bilo v podjetju ustavljeno še nekaj novih služb, ki so poleg drugega ugodno vplivale na povečanje realizacije v prvem tromesečju leta 1962.

Najvažnejši vzrok za ugodno realizacijo prvega tromesečja letos, je uvedba ekonomskih in obračunskih enot v podjetju in obratnih delavskih svetov. Člani kolektiva so začeli razmišljati o štendnji na vseh področjih. Ekonomiske in obračunske enote vedo, da evidentirajo vse stroške, ki jih napravi posamezna proizvodna skupnost. Še bolj pa bodo ekonomiske in obračunske enote videli slike po I. tromesečnem obračunu osebnih dohodkov, ki bo v kratkem. Iz tega bo razvidno, kako bi lahko še več ostalo pri osebnih dohodkih in v skladih podjetja.

V prejšnji številki se je avtorju vrinila neljuba pomota. Leta 1959 je kolektiv štel cca 400 članov in ne 450, kot je bilo objavljeno v številki 4. Prosimo oprostite!

Preteklost je silno zanimiva, da pa jo bomo lahko povezali s sedanostjo poglejmo, kaj je kolektiv ustvaril v letu 1960.

Obrat plastike je bil že toliko urejen, da je kolektiv pričakoval sadove vloženega dela in ni se uštel v tem upanju. Do konca leta je bilo proizvedenih plastičnih artiklov v skupni vrednosti 75 milijonov din, torej kar za 71 milijonov več kakor leta 1959. Asortiman je obsegal cca 20 artiklov, predvsem za potrebe farmacevtske industrije in kozmetike.

Omeniti je treba, da sta v tem letu stekla dva stroja za predelavo plastičnih mas »domače konstrukcije« in izdelave (zmogljivost cca 50 gr), kar je vsekakor lep uspeh. S preureditvijo zgradbe pa smo pridobili nove prostore, kar je omogočilo povečanje obrata posebno v prihodnjem letu.

Orodjarna je v tem letu prejela 7 novih strojev, ki so bili zelo potrebni. S tem se je strojni park v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 100 %. Podatek velja samo za težke orodne stroje. Pristem nismo upoštevali raznih pravip in vrtalnih strojev, ki so pa vsekakor potreben za normalno obratovanje.

V obratu Babno polje so pravljali proizvodnjo novih karbonskih tipa Snežnik. Obrat pa je povsem zaživel v prihodnjem letu. Kljub nekaterim pomanjkljivostim je kolektiv tega obrata jasno dokazal, da je sposoben povsem samostojno proizvajati.

Asortiman izdelkov kovinske stroke se je že tako povečal, da je kolektivu skoraj v celoti uspel zadovoljiti potrebe kupcev. Mnogo artiklov so izdelovali samo na izrecne zahteve kupcev in tako je bilo število artiklov mnogo večje, kot jih obsega katalog.

Zaradi pestre proizvodnje je bilo potrebno spremeniti ime podjetja. Sedanje ime podjetja povsem ustreza vrsti proizvodnje, sprememb pa ni vplivala na kupce, saj so v tem videli razvoj in zaupanje je bilo še večje. Med letom je podjetje sklenilo, da bo vzel v uk mlade fante iz južnih republik, ki naj bi se izučili orodjarskega poklica. Koncem leta so prispevali ukaželjni mladinci iz Črnej gore, Makedonije in Kosmeta, nekaj celo iz Slovenije iz Prekmurja. Z lastnimi sredstvi je kolektiv opremil delovna mesta za novodošle člane kolektiva, oskrbel stanovanja, dal na razpolago sobno opremo itd.

Učenje je bilo najprej praktično, kasneje pa tudi teoretično. Zaradi tak, pa bomo videli v prihodnjem letu. Skrb za vzgojo »novih« kadrov je prevzel »starci« kolektiv kljub temu, da so se morali delavci odrekati marsikaterim izboljšavam svojih delovnih mest. Kolektiv pa se je zavedal, da bo s tem pomagal ljudem, ki si želijo znanja. Hotel jim je dati čim več, da bi po končani praksi zapustili naš kraj z veliko mero znanja.

Na podlagi izkušev iz prejšnjih let si je kolektiv nalagal vedno večje naloge. Vsak letni obračun pa je pokazal, da so bile naloge vedno izpolnjene in celo presežene kljub težkim objektivnim in subjektivnim pogojem.

Vzemimo številke in si zamislimo. Primerjajmo proizvodnjo, ki se je v primerjavi z letom 1959 povečala za cca 190 milijonov. Tako je bila bruto proizvodnja v letu 1960 skoraj 700 milijonov dinarjev. Samo dve številki sta, ki pa dovolj zgovorno kažeta željo kolektiva, ustvariti čim več, vsako leto več. Kolektiv je štel cca 450 članov. Tu pa niso vračunani tovariši, ki so koncem leta prispevali na praks.

V prihodnjem številki pa nekaj iz »najnovejšej« zgodovine podjetja.

(Dalje prikazuje)

Tone in Lojze sta zadovoljna s svojimi izdelki

Izdelovalci sira na Blokah

Obrat podjetja Ljubljanske mlekarne iz Ljubljane je edini v občini, ki predeluje mleko v mlečne proizvode. Trenutno zaposluje 5 delavcev, ki so vezani, še vedno na urni zaslužek 80 do 90. din. Za izdelovanje sira, ki je glavni proizvod obrata, dobivajo mleko iz

Dim

Loške doline Bloške planote. Dnevna proizvodnja je okrog 270 kilogramov sira, za katerega je potrebnih ca. 2870 litrov mleka. Vsakih štirinajst dni, ali še prej, odpeljejo odvečno zalogu bogato obložen kamion na tržišče.

Dim

Tudi pri nas šola za življenje in starše

Delavska univerza je skupaj z občinskim komitejem LMS Cerknica organizirala v februarju dva oddelka šole za življenje. Šoli delujeta v Cerknici in v Starem trgu. V Starem trgu hodijo na predavanja skoraj vsi mladinci iz Loške doline.

Mladinci in mladinke se bodo na teh dveh področjih naše občine seznanili z osnovami spolne vzgoje, dobili bodo pravilne poglede na zakonsko zvezo in socialistične odnose med fantom in dekletom — bodočim možem in ženo.

Predavatelji v šoli za življenje so naši znani pedagogi in zdravniki. Do sedaj je bilo na programu že šest predavanj, ki sta jih imela dr. Janez Krašovec in prof. Jože Valentinčič. Dr. Krašovec je s slikami pravilno prikazal spremembe in funkcijo spolnih organov v času, ko mladina dorašča.

Profesor Valentinčič pa je s toplo besedo pokazal na odnose med fantom in dekletom in podal osnove o skladnem družinskem življenu.

Našo mladino ni težko, tako kot nekateri misljijo, zainteresirati za razne oblike dela. Treba pa je prisluhniti željam in interesom mladine.

Ravno tako deluje tudi v Cerknici in na Uncu šola za starše. Tudi za to obliko izobraževanja vladila veliko zanimanje.

Starši se bodo v ciklusu predavanj seznanili s pravilno vzgojo naših otrok.

oj.

Glasilo »GLAS NOTRANSKE« izdaja Obč. odbor SDZL Cerknica — Urejuje ga uredniški odbor — Glavni urednik Mlinar Danilo — Izhaja enkrat mesečno — Tisk ČZP »Kočevski tisk« Kočevje

IZ KOLEKTIVA »KOVINOPLASTIKE« LOŽ

POČITNIŠKI DOM NA MORJU

Ni še dolgo tega, kar je sindikalni odbor podjetja razpravljal, da je potrebno, misliti na dom oddiha, kjer naj bi se delavci v času svojega letnega dopusta odpocili in si nabrali novih moči. Pred kratkim pa je bila že sklenjena pogodba. Sindikalna organizacija naj bi imela svoj dom oddiha v Kačaku pri Crikvenici za tri mesece (junij, julij in avgust). V domu oddiha je 16 ležišč, člani kolektiva pa bodo izkoristili v poletnih mesecih 7- ali 10-dnevni dopust. Celotna dnevna oskrba s prenočiščem bo stala okrog 1.000 dinarjev, vendar bo sindikalna organizacija prispevala za vsakega člana ali svojca dnevno 500 din.

Odbor za letovanje pri sindikalni podružnici pa bo preskrbel tudi vse potrebno za razvedrilo, tako da se bodo člani kar najbolj udobno počutili.

Iz dosedanjih prijav je razvid-

no, da se člani kolektiva le težko odločajo za letovanje, kajti še vedno prevladuje mišljenje, da je škoda izkoristiti del svojega rednega letnega dopusta na ta način. Zato je odbor ponudil tudi drugim podjetjem v Loški dolini letovanje v našem domu oddiha na morju.

NAŠIM BRALCEM!

Na nagradni razpis za najboljši članek od direktnih proizvajalcev, ki je bil objavljen v prejšnji številki z namenom, da bi se razširil krog dopisovalcev, smo prejeli le dva članka. Enega nam je poslala tv. Marija iz Plastike »Te dni v Plastiki« in Tone iz Loža »Ali res varčujemo«. Za članek Toneta iz Loža se je redakcijska komisija odločila, da ga nagradi z 2.000 dinarjev in ga bomo v prihodnji številki tudi objavili. Za naslednjeno številko pričakujemo kar največ Vaših prispevkov in bomo najboljše tudi nagradili in objavili.

Občni zbor AMD

V nedeljo, 11. 3 so se zbrali člani AMD Cerknica na redni letni občni zbor, na katerem so analizirali dosedanje delo, uspehe in slabosti. Iz poročila in razprave so ugotovili, da je bilo delo društva dokaj obširno in plodno, čeprav je tudi več pomanjkljivosti. Uspeli so predvsem s poučevanjem kandidatov za šoferje amaterje. Društvo je organiziralo več tečajev v različnih krajih občine

in pripravilo 52 kandidatov za izpite. V večini so jih opravili z uspehom.

Diskusija na občnem zboru pa je pokazala, da je delo v društvu preveč enostransko. Potrebna bi bila vzgoja članstva, da bi obvladali in spoštovali prometne predpise. Na podlagi diskusije so sprejeli klep, da bodo organizirali kvalitetna predavanja v vseh večjih krajih v območju društva, na katerih bodo članstvo seznanili z najnovejšimi prometnimi predpisi. To je še posebno potrebno, ker se cestni promet iz dneva v dan veča tudi na podeželju.

SLIKA ZA NAGRADNI PODPIS

Slika za nagradni podpis ni naletela med bralcem na večji odziv. Tako smo prejeli precej manj pisem, kot smo jih dobivali za rešene nagradne križanke. Med poslanimi podpisi je bilo precej domiselnih, tako da smo bili člani uredništva kar v zadregi, katemu dopisniku prisoditi nagrado. Tako so poslali podpise: Stane iz Grahovega »Vaški kvartet na vodenem zrcalu«, Tanja z Rakeka »Mlado na starem«, France z Unca »Vozila brez garaže«, Rozka iz Starega trga »Lepi spomini na pretekle dni« itd.

Odločili smo se, da nagradimo s prvo nagradno Slavko Prijatelj z Rakeka, Vrtna ulica, s 1.000 dinarji za podpis »Danes z vesom, jutri s koso« in z drugo nagrado Zlato Intihar, Rakek, Dovce, s 500 dinarji za podpis »Na plavajočih spačkih«.

V nekaj dneh bomo nagradi načinili po pošti. Do nove nagradne slike pozdravljamo vse sodelavce in jim želimo, da bi se takrat ponovno oglasili s še duhovitejšimi domislicami.

Uredništvo

Za vzgojo kadrov skrbijo

Za vzgojo in kvalifikacijo članov delovnega kolektiva so osnovali pri trgovskem podjetju »Škocjan« na Raketu petčlansko kadrovsko komisijo, ki je takoj pričela z delom in dosegla prav lepe rezultate. Le-ta je skupaj z

me s področja sodobne trgovine, samopostrežnega poslovanja, finančnega pregleda poslovanja, kadrovanja in podobno. Predvajali so tudi filmme o trgovini v Ameriki in primerjali samopostrežne trgovine pri nas. Okrog 65 trgov-

Skupina trgovcev v samopostrežni trgovini

delavska univerza iz Cerknice in republiško ter okrajsko trgovinsko zbornico iz Ljubljane, organizira v Cerknici ciklus predavanj, ki so jih zaključili pred dnevi z razpravo o družbenem planu in proračunu občine. Predavanja so obsegala zanimive te-

cev je bilo s predavanji zadovoljnih in kaže, da jim tovrstno izobraževanje prija. 15 trgovskih delavcev bodo poslali v šolo za trgovske delavce v Ljubljano na študij za pridobitev potrebnih kvalifikacij.

Dim

HACE MATEVŽ:

V soteski

Dan je bil oblačen, mrzel in deževen. Iz doline so se umaknile brigade, delavski bataljon, komande in terenske skupine. Vse je odšlo.

Po blatni cesti se je gugal star kmečki voz, v katerega je bil vprezen mršav, velik in sila star konj. Za konjem je počasi stopal petinšestdesetleten starec, visok, močan in malo pripognjen. Pokrit je bil z velikim rjavim klobukom, s katerega mu je ves čas curljalo po hrbitu. Čez pleča mu je visela puška s cevjo obrnjeno navzdol. Včasih se je ozrl na voz, kjer je sedela ženska, vsa zavita v debele odoje. Včasih je zamolnil: »Liza, potrpi, saj bomo kmalu tam.« Bila je njegova petindvajsetletna snaha, ki je v naročju držala enoletnega sina. Od časa do časa je z zateglim glasom zaklicala: »Oče, ljubi oče, bomo kmalu tam!« Ali pa je samo pogledala izpod debele odoje na starca, nato ji je pogled spet zdrknil na starega konja, ki je s težko sapo vlekkel okorni voz. Nazadnje so ji oči obvisele na Savinjskih gorah, kjer je venomer bobnelo. Sama pri sebi je zamrmrala: »Tam gori je moj Peter.«

Znova se je vlila ploha in na visoke Savinjske planine so legle goste megle. Otrok je spet zajokal. Starec se je obrnil in vzkliknil: »Otrotka še bolj zavij!« Potegnil je z voza drugo odoje in jo dal snahi. Potem je spet poslušal zamolklo bobnenje, ki se je razlegalo z gora, udaril konja z bičem in rekel: »Ja, tam gori se jih danes pa kar tare.« Obenem se je spomnil na vsa leta, ki jih je prebil na Soški fronti od Dobroge, Gabrijela, Fajtiga, Hriba, Oslavja do Sabotina. Čiknil je pred voz in dejal snahi: »Enajst ofenziv sem prebil na Soši in samo to ti rečem, da niti vsaka stota krogla ne zadene. Liza mu je odvrnila: »O za božjo voljo, samo da ne bi.«

Ob kažipotju, kjer se odcepi cesta v sotesko, je stal starejši stražar. Vihal si je brke in si vse pazljivo ogledoval, konja, starca in žensko z otrokom. Potem je rekel: »Oha, kam pa vi? Ranjenec nimate. Ženske in otroci pa naj bodo kar doma.« Starec ga je srdito pogledal in povedal, da je Kamnarjev Miha. »Štiri sinove imam tam gori. Z bičem je pokazal na strme gore Radohe, kjer je bobnelo.

Stražar se je ujezil in začel vpititi: »Čemu tišete na zimo v planine. Vrnite se.« Mimo so hiteli obveščevalci, kurirji in zapozneli terenci. Vsi so svetovali, da naj se vrnejo. Starec pa je trmasto vztiral: »Pet let sem bil vojak in Nemce poznam. Vem, da ne bi bilo prav, če bi ostal, ko cela vas ve, da so štirje iz hiše v plannih. Lizo in vnuka bom dal na varno, za mene pa ne skrbite.« Stražar ni odnehal. Starec je čihnil pred njega in rekel: »Kaj te briga ženska in vnu, to je moja stvar. Prej sem bil vojak kot ti in vem, kako gredo te stvari.«

Izma macesna je nizko pribobneno letalo in v bližini streslo bombe. Nato je odletelo proti Mozirskim planinam. Stražar je skočil v obcestni jarek in si z rokami pokril glavo. Liza je zavpila, ko so zatresekale bombe in otroka še bolj stisnila k sebi. Kamnarjev Miha pa je spet pljunil in pognal

konja. Čez čas se je obrnil k snahu in se zasmeljal: »Si ga videla, Liza, si ga videla! Komaj se prikaže takale ropotvija, pa ti skri v jarek. Ta se bo še moral navaditi. Morebiti še mesec dni ni v četi, pa nas je že skoraj poslal nazaj.« Sredi soteske ga je ustavil drugi stražar: »Kam pa oče, kam? Pa ženska in otrok! Dovolj je ranjencev po teh kotanjah, kaj bi še otroci napoto delali. Kar vrnite se, oče.« Starec je spet čihnil in z bičem pokazal na visoko Radoho. Tam gori so moji štirje sinovi. Za snaho in vnuka pa odgovarjam jaz, ne ti.« »Vi že, vi,« je rekel stražar, »kaj pa otrok?« Starec se je nakremžil in zavpil: »Ne bo ga slana vzela, je iz trdne rodbine.« »Ja, ampak kaj bodo dejali v štabu, če zvedo, da sem vas pustil.« — »Bil sem vojak,« je odvrnil Miha, »vse te gozdove, vsa pota in steze poznam, zato ne skrbi.« Jezno je udaril po konju in voz se je zazibal po slabici naprej. Liza na vozu je molčala in se na tihem ponosno čudila tastu, da je tako odločen. Saj je bil doma zmerom tih in miren. Na koncu poti je izpregel konja in voz zavlekel med gosto grmovje, kjer ga je zadelal s smrekovimi vejami. Kmalu je prišel domači kurir.

Kamnarjev Miha se je zravnal in rekel: »Lej, Jožek, tebi izročam snaho in vnuka Petrčka. Ti ju boš že tako spravil, da ju Nemci ne bodo nikoli dobili.« Liza je stopila k očetu: »Oče, dajte, da grem z vami na Radoho,« je rekla »tako rada bi videla Petra.« »Danes ne,« je odvrnil Miha, »preveč bobni tam gori. Skrbi za Petrčka, da bo sit in da ga ne bo zeblo.« — »Nič se ne bojte oče,« je dejal kurir Jožek. »Skrbel bom za oba, saj smo vendar domači. Starec se je še enkrat obrnil k snahi: »Kadar bo bolje, pa bo prišel k tebi Peter, če ne on, pa Jože ali Marko ali pa France, no navsezadnje sem pa tudi jaz, ki vem za vse steze, da vaju bom pripeljal domov.« Potem je rekel kurirju: »Ti, Jožek, pa še konja vzemi, ti bo prav prišel. Tako ga vsaj ne bodo vzele tiste mrhe.« Liza je še enkrat zavrsila, da bi šla rada z njim k Petru. Starec pa je odkimal, poljubil vnuka Petrčka na rdeča lice, krepko stisnil snahi in kurirju roko. Potem je v staro avstrijsko puško potisnil pet nabojev, si jo vrgel na rame in odšel po strmini proti goram, kjer so bili njegovi štirje sinovi.

Črtica iz knjige »Naši obrazci«

DELOVNI VAŠČANI

Krajevne organizacije in društva na Uncu so bila v preteklem letu zelo aktivna, predvsem pri reševanju komunalnih problemov. Uredili so vaško kanalizacijo od Slivice do Unca, javno razsvetljivo po Uncu, okolico spomenika itd. Ravn tako so aktivni pri organiziranju raznih kulturnih in zabavnih prireditv. Društva in organizacije imajo zelo lepo urejene klubske prostore, kjer imajo televizor, knjižnico, revije itd. Manjka jim še notranje opreme — stolov in miz. Zelo dobro so obiskana predavanja, ki jih organizira delavska univerza, ali oni sami. Prizadevnost društev, organizacij in posameznikov je vredna pohvale in priznanja. Res lep primer vasice na robu naše občine.

Pomagali bodo

Krajevne organizacije SZDL v Loški dolini so pred kratkim sklicale na razgovor vse direktorje, upravnike in predsednike delavskih svetov, sindikalnih podružnic iz podjetij in ustanov, kjer so se pogovorili o nalogah organizacij SZDL in o bodočem delu društev. Za nemoteno delo organizacij je potrebno zagotoviti finančna sredstva, za nekatere opremo in prostore. To je bil tudi namen razgovora z gospodarstveniki. Gospodarstveniki so tak način seznanjanja s problemi pozdravili in zelo živahnno razpravljali.

Pomoč bi potrebovale štiri krajevne organizacije SZDL, DPD »Svoboda«, TVD »Partizan«, Avto-moto in fotografiko društvo, radioklub, knjižnica, klubski prostori, kino »Svoboda«, Osemletka, turistično društvo in še vrsta političnih organizacij.

Dogovorili so se, da bodo organizom upravljanja v svojih podjetjih dokazali, da so potrebne take organizacije, ki koristijo članom delovnih kolektivov, ali otrokom zaposlenih staršev ter, da bi na vsakega zaposlenega prispevala podjetja od skladov po 2000 din letno. Na ta način bi zbrali letno okrog 2 milijona dinarjev. Predsedniki krajevnih organizacij bo-

do takoj zbrali od organizacij programe dela ter vse programe združili v enoten program. Tako bodo videli potrebe in dejavnost raznih organizacij. Ravno tako bodo krajevne organizacije SZDL poslale vsem podjetjem dopise, v katerih jih bodo seznanjali s priporočili skupnega posvetu gospodarstvenikov. Poleg tega so na razgovoru predlagali, naj krajevna organizacija SZDL Stari trg takoj stopi v stik s Kino podjetjem, ki naj bi uredilo matinijo ob nedeljah dopoldne. Prav tako bi bilo treba ustanoviti devetčlanski odbor gospodarstvenikov in predsednikov krajevnih organizacij SZDL. Ta naj bi zbiral finančna sredstva, ki jih bodo nakazala podjetja in ustanove, jih po potrebi razdeljeval in kontroliral, da jih bodo pravilno uporabljali. Na osemletki Stari trg je treba čim prej uvesti tehnični pouk, če ne prej, pa vsaj v prihodnjem šolskem letu, gospodarske organizacije naj bi prevzela patronat nad šolo. Najbolj primerna bi bila »Kovinoplastika« Lož, ki je največje podjetje v Loški dolini.

S. B.

PRIPRAVLJAJO ŠIRŠO AKCIJO

Prostovoljno gasilsko društvo v Starem trgu namerava spomladis organizirati širšo akcijo za popravilo stolpa na Gasilskem domu. Ta je sedaj lesen, v zelo slabem stanju in ga gasilci za sušenje cevi le težko uporabljajo. Računajo, da bodo stolp sezidali iz opeke, poleg doma bodo zgradili tudi vodnjak, sam gasilni dom pa bi v notranjosti prepleksali in preuredili.

Nekaj finančnih sredstev za te namene že imajo, gradbeni odbor, katerega so imenovali, pa pripravlja načrt za širšo akcijo. Odbor Gasilskega društva v Starem trgu, pa tudi člani društva pričakujejo, da se bodo prebivalci v Loški dolini odzvali tej prostovoljni nabiralni akciji in društvo podprtli.

BS

SOLO BODO PREUREDILI

Boleč problem prebivalcev Gravovega in okolice je šola, ki nosi na sebi še vedno posledice pretekle vojne. Prostori, v katerih poteka pouk, postajajo pretesni, oprema v njih pa je tudi že doslužila. Na pobudo krajevne organizacije SZDL in krajevnega odbora so že zbrali skupno več kot tri milijone din. S temi sredstvi bodo opravili najnajnejša popravila, tako da bo šola lahko nadaljevala svoje delo v boljših pogojih. Sedaj čakajo še načrte, ki bodo v kratkem gotovi. Z delom pa se bo lahko pričelo v začetku leta 1963.

TF

ANŠAMBEL MLADIH NA RAKEKU

Pred dnevi so se predstavili prebivalcem Rakeku in okolice člani kvinteta mladih glasbenikov Rakeka in Cerknici, ki so skupaj naštudirali več glasbenih del. Instrumentalni kvintet, ki dela pod vodstvom ravnatelja Nižje glasbene šole na Rakeku tov. Mirka Rebolja, je doživel med ljubitelji zabavne domače glasbe zelo lep uspeh in tako lahko z veseljem upamo, da bomo dobili tudi na Rakeku kvalitetni ansambel mladih glasbenikov, ki bodo v prazničnih dneh skrbeli za razvedrilo občanov.

DM

POTREBA PO NOVI PEKARNI

Trgovsko podjetje Škocjan Rakel zelo lepo napreduje. Kljub finančnim problemom je podjetje v razmeroma kratkem času uspobilo in adaptiralo šest poslovalnic, na novo pa zgradilo bencinsko črpalko. Podjetje je zaločelo specializirati trgovine, s čimer bo omogočeno potrošnikom nabaviti najrazličnejše artike široke potrošnje po lastni želji.

Podjetje ima težave z dobavo kruha. Privatni pek v Cerknici je dvignil prodajno ceno, na kar pa podjetje ni moglo pristati in je bilo prisiljeno kruh dovažati iz Loške doline, kjer ga dobi ceneje in boljše kvalitete. Zaradi oddaljenosti pekarne v Loški dolini se je kruhu dvignila cena. V perspektivnem planu občine pa je predvideno, da bodo v Cerknici zgradili pekarno, katere zmogljivost bo zadoščala za celotne potrebe vseh prebivalcev občine.

TF

NEIZKORIŠČENE KNJIGE

Klubsko in družabno življenje v Cerknici ne more zaživeti, ker krajevne organizacije in društva posvečajo temu problemu premašno pozornosti. Največji vzrok za mrvilo so prostori in denarna sredstva. Skrajni čas je, da se za ta problem pričnejo zanimati tudi gospodarske organizacije, ki pa do sedaj niso videle in čutile potreb delavstva, ki je po svojem osemnurnem delavniku prepričeno samemu sebi. Marsikdo bi prebral knjigo, revijo ali časopis, pa pa si tega ne more privoščiti. Knjižnica je v takem prostoru, da ne more sprejeti niti večjega števila knjig. Kljub temu, da so knjige že nabačljene, še danes ležijo v zabožih na Obč. ljudskem odboru. S pametno presojo in pa z majhnimi denarnimi sredstvi bi ta problem vendarle že lahko uspešno rešili.

TF

Program

filmov »Potajočega kina« pri DU za čas od 22. aprila do 24. junija 1962

- 22. aprila Francoski film: »Oče, mama, moja žena in jaz«;
- 29. aprila sovjetski film: »Prvi dan miru«;
- 6. maja francoski film: »Precep«;
- 13. maja ameriški film: »Obtežilna priča«;
- 20. maja nemški film: »Prfoks«;
- 27. maja slovenski film: »Veselica«;
- 3. junija slovenski film: »Ne čakaj na maj«;
- 10. junija angleški film: »Podaj roko hudiču«;

TELOVADNICO PRIPRAVLJAJO

TVD »Partizan« Loška dolina obnavlja telovadnico v Starem trgu. Telovadnica je terjala popravila, saj je parket na večjih mestih popolnoma segnil. Zato je v načrtu, da bi celotni parket izruvali, namestili betonsko podlogo, jo izolirali ter položili nanjo dve plasti ivirnatih plošč za prožnost. Sele nato bi položili parket. Poleg tega bodo okrog telovadnice namestili opaže in prebarvali strop. Vsa dela veljajo po predračunu okoli 1,300.00 din in bodo končana do začetka meseca marca. Gradnjo je prevzelo podjetje »Gradische« iz Cerknici.

SB

17. junija francoski film: »Primer dr. Laurenta«;

24. junija jugoslovanski film: »V soboto zvečer«.

Kino predstave so vsako nedeljo ob 14. uri v domu v Cajnarjih, ob 16.30 v domu TVD Partizan v Novi vasi in ob 19.30 v zadružnem domu v Grahovem.

Na letnih konferencah krajevnih organizacij SZDL so ljudje v naših krajih, ki so oddaljeni od centra tako v Novi vasi, Cajnarjih in Grahovem, izrazili željo po kino predstavah. V prejšnjih letih so že bile organizirane take filmske predstave, ki so pa zaradi raznih vzrokov odpadle.

Zelji naših ljudi, ki živijo po teh vaseh, bo delno zadoščeno s potupočimi predstavami, ki jih je organizirala delavska univerza. Po nekaj predstavah, ki smo jih že imeli po teh krajih, vidimo, da je zanimanje za film zelo veliko, posebno v Cajnarjih in Grahovem. Ljudje se bodo po vsakdanjem delu vsaj v nedeljo malo razvedrili.

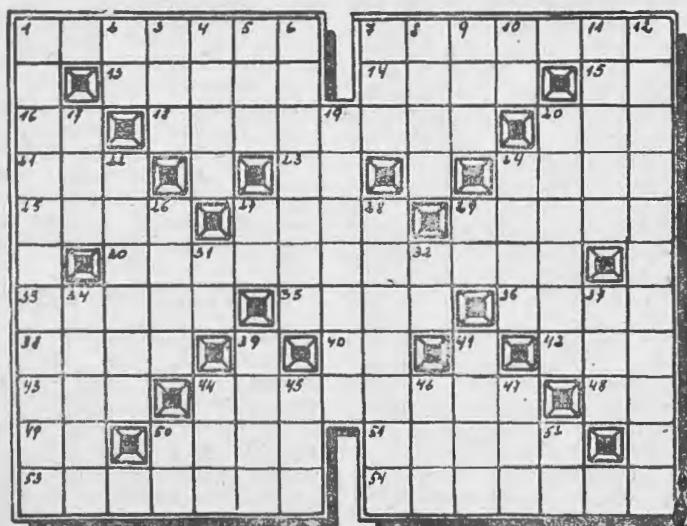
Stroški za te predstave so precejšnji. Zaradi tega je tudi vstopnina precej visoka. Tam, kjer ne bo dovolj ljudi, bodo predstave odpadle, ker deficit, ki bi tako nastal, ne more pokriti nihče. Zato naj krajevni faktorji pomagajo pri propagandi, delavska univerza pa bo poskrbela, da bosta izbor in kvaliteta filmov čim boljša.

Jo

Nagradna križanka

VODORAVNO: 1. turški vojščak, 7. iz enega kamna, 13. partizansko ime padlega narodnega heroja iz Loža, 14. pogorje na polotoku Halkidiki, Sveti gora, 15. kemični znak za rutenij, 16. kratica tovarne trikotaže v Zagrebu (Dimić), 18. vrsta krokodila, 20. trohribo, 21. grški bog vetrov, 23. znamka italijanskih avtomobilov, 24. znamka zagrebške tovarna bonbonov in keksov, 25. pot, 27. kodrasta svilena tkanina, 29. prestoli, 30. ime in priimek narodnega heroja

narodnega heroja in prvoborca iz Loža, 2. avtomobilsko kratica za Novi sad, 3. poseduje, 4. vrsta glasbil, 5. ločilni veznik, 6. strogi izpit na visokih šolah, 7. šahovski izraz; 8. ime pesnika Župančiča, 9. neumen, 10. del voza, 11. del Indonezije, sporno ozemlje z Nizozemsko, 12. priimek in partizansko ime padlega narodnega heroja z Rakeka, 17. reka v Sovjetski zvezni, 19. eden izmed kontinentov, 20. prerez za kegljaški klub, 28. Kartazan, 29. prislov, 31. nikalni-

doma iz Selščka nad Cerknico, 33. ubraniosti, umerjenosti, 35. žensko ime, 36. ameriško moško ime, 38. ribje jajče, 40. oziralni zaimek, 42. okrajšano ime znane ameriške filmske igralke Taylor, 43. kača velikanka, 44. omajati, nagniti, 48. kratica za ljudsko tehniko, 49. nemški predlog, 50. priimek padlega narodnega heroja z Dolenjega Jezera, 51. edinica, 53. panorama, 54. uslužbenec na meji.

NAVPIČNO: 1. ime in priimek

ca, 32. pritrtilnica, 34. sveta podoba, 37. drag, ljubek, 39. vodne živali, 41. neroda, 44. zelišče, 45. proizvod čebel, 46. žensko ime, 47. hoditi, 50. utežna mera in 52. samoglasnik in soglasnik.

Dim

Rešitev nagradne križanke pošljite do 13. maja na naslov »Glas Notranjske« Cerknica. Med reševalce bomo z žrebom razdelili 4 denarne nagrade.

Otroški vrtec ostane

Te dni so v Starem trgu nastale govorice, da bo otroški vrtec v Starem trgu ukinjen. Vendar so bile govorice neosnovane in bo otroški vrtec ostal pod istimi pogoji še naprej. Vendar bodo morali starši z mesečem majem ne-

koliko več prispevati kot do sedaj, kajti prispevek 500 din na mesec za 5 ur varstva z malico, je res zelo nizek.

Na sliki otroški vrtec v Starem trgu

Poživiti moramo telesno vzgojo v Cerknici

Telesna vzgoja je po lanskoletnem občnem zboru TVD Partizan, če izvzamemo zelo aktiven nogometni klub, v Cerknici popolnoma zamrla. Vzrokov za to nedelavnost je več, ki pa jih ne bi našteval.

Pobudo za poživitev telesne vzgoje v Cerknici je dala občinska zveza za telesno vzgojo in krajevna organizacija SZDL Cerknica. Odbor, ki je pripravljal izvedbo občnega zборa, je zbral okrog sebe vse Cerkničane, ki jim je telesna vzgoja in sploh vzgoja naše mladine poglavita stvar.

Na občnem zboru 14. 3. je bila živahnata razprava. Naloge uprav-

nega odbora enotnega športnega društva bodo zelo zahtevne. Treba, bo razviti vse sekcijs, ker so interesi naše mladine različni.

Upravni odbor, ki je kadrovsko dobro sestavljen, bo moral navezati stike z našimi podjetji, šolami, otroškim vrtecem, mladinsko organizacijo itd.

Treba je takoj začeti z delom, saj nimajo naši delovni ljudje in mladina nobenega razvedrila. To društvo pa bo ob pravilnem delu znalo poiskati oblike za sprostitev in nabiranje novih moči ravno v telovadnici.

oj

KINO

KINO CERKNICA: 1. in 2. maja ob 18. in 20. uri jugoslovanski barvni CS film Ljubezen in moda, ob 10. uri ameriški film Paja Patak, 3. maja ob 20. uri nemški film Danes se ženi moj mož, 5. maja ob 20. uri ameriški barvni CS film Sindbadovo potovanje, 6. maja ob 15. in 20. uri italijanski barvni film Slabe ženske, ob 10. in 16. uri Sedmo Sindbadovo potovanje, 10. maja ob 20. uri jugoslovanski film To noč, 12. maja ob 20. uri češki film Drevo za obešanje, ob 10. in 16. uri češki barvni film Labakan, 17. maja ob 20. uri francoski VV film Ti strup, 19. maja ob 20. uri ameriški barvni film Zdravo, prijatelji, 20. maja ob 15. in 17. in 20. uri ameriški barvni CS film Ni bilo imena na krogli, ob 10. uri ameriški barvni film Zdravo, prijatelji, 24. maja ob 20. uri jugoslovanski film Tri Ane, 26. maja ob 20. uri ameriški barvni film Lov na pume, 31. maja, ob 20. uri nemški film Pred sončnim zahodom.

KINO RAKEK: 1. maja sovjetski barvni film Zorana ledina I. del, 2. maja Zorana ledina II. del, 3. maja Zorana ledina III. del, 4. maja sovjetski barvni film Zimska fantazija, 5. in 6. maja ameriški barvni CS film Drevo za obešanje, 9. maja ameriški film Zlata trobenta, 12. in 13.

maja amer. barvni film Zdravo prijatelji, 16. maja ameriški VV film Črna orhideja, 19. in 20. maja ameriški VV film Tetovirana roža, 23. maja italijanski film Izgubljeni svinčnik, 25. maja ameriški barvni VV film Stari Rumenko, 26. in 27. maja ameriški barvni CS film Dve ljubezni Edi Duchina, 30. maja sovjetski film Nočni izlet. Predstave vsako sredo in soboto ob 20. uri, ob nedeljah in praznikih ob 17. in 20. uri.

KINO STAR TRG: 1. in 2. maja ameriški barvni film Beni Gudman, 5. in 6. maja angleški film Poplava straha, 9. maja jugoslovanski film Dr. Kolar, 11. in 12. maja jugoslovanski CS film Miss Stone, 16. maja sovjetski film Dekle brez naslova, 19. in 20. maja francoski barvni film Crni Orfej, 23. maja jugoslovanski film Veter je vstal pred zoro, 26. in 27. maja amer. barvni CS film Mlada kraljica, 30. maja francoski CS film Ljubimci. Predstave ob sredah, sobotah in nedeljah ob 19.30 uri in nedeljah ob 15. uri.

KINO DOM JLA VELIKE BLOKE: 6. maja francoski film Vrnjeni v življenje, 13. maja jugoslovanski film Kota 905, 20. maja angleški film Kratko sjenjenje, 27. maja jugoslovanski film Kapo. Predstave ob 17. uri.

Kmetje so že zavihali rokave. Tudi gnojnice je treba speljati na njivo

V Grahovem so še vedno vidni ostanki vojne. Kdo se bo prvi spomnil nanje?

Pod sliko, posneto v Novi vasi bi lahko napisali »Spomin na preteklost« ali pa »Se mnogo je takih napisov v naših krajih, ki se ne ujemajo s časom«.

Sva še kaj pozabila? V poslovalnici trgovskega podjetja »Ulaka« v Starem trgu nudijo potrošnikom dobro izbiro

Zerovnica je med najnaseljenejšimi kraji občine, ki še ni preskrbljen z zdravo pitno vodo. Že tradicionalne »bačve« pred hišami domačinov so še vedno najpripravnje za prevažanje vode

Mlademu Zerovničanu najbolj pr ija lesile na svojem zraku!

Pri stroju za pridobivanje surovin, potrebnih pri izdelavi cementnih-izolitnih plošč v podjetju »Elektrožaga« Nova vas

V čakalnici Zdravstvene postaje v Starem trgu so taki prizori vsakdanji

Tudi v gostilni v Starem trgu je vedno dovolj domačih gostov

Samotar sredi Javornika

Februar, hladni mesec, se je bližal koncu. Krpe snega so belise osojna pobočja. Zapustil sem Rakek in se napotil skozi Slivnice v Rakovo dolino. Strma pot mi je privabila prvo znojno srago. Kako trmasta je, sem si govoril, kot bi hotela popotnika odtegniti drugam, od sveta, ki ga le včasih zmoti piskajoča lokomotiva in njen enakomerno udarajoča kolesa. Kakor neugnane trmoglavke so silile k soncu prve gozdne rastlinice. Morda jim bo zima prizanesla, sem pomisil in se umaknil avtomobilu, ki je počasi zdrsel mimo. Glej ga, sem si dejal, ko sem si pomagal iz obrobnega blatnega jarka, tudi temu se mudi v kraj mojih misli. Ni si izbral ravno lepe poti. Res, ni mi bilo žal blatnih čevljev, ko sem se spuščal niz dolino, ki me je vedno bolj vlekla v svoje nedri.

Skozi vejevje sem zazrl v globeli naglo padajočih voda Rake, ki ponikne kot Stržen v Cerkniškem jezeru in se skozi številne jame, kot so Karlovica, Svinjska

govi, polnimi različnih dreves in parkov. Iz skravnostnih dolin z velikimi kraškimi soteskami prideš v velike prostorne dvoranje, ki so jih v mnogih tisočletjih izdolbe prihajajoče vode. V medlem odsevu jamarske svetilke vidiš kot kristal čista jezera in svetlikajoče se kapnike. Fantastične oblike kapnikov vzbujajo v človeku predstavo tih pravljicne dežele. Nad razdivjanim Rakom, ki kot brzica izginja v podzemskih tokovih, se drzno vzpenjata Veliki in Mali naravni most. Čez Veliki naravni most je speljana široka cesta, take da tuje skoraj ne opazi, da pod njegovimi nogami buči bistri Rak. Mali naravni most pa je pravzaprav zelo smel lok, ki je v vseh dimenzijah tako vitek, da bi se marsikdo obotavljal stopiti nanj. Topla in s senco bogata dolina Rakovega Škocjana, polna travnatih senežeti, z vdrtimi jaški, ki osvetljujejo jame, z zaščitenim naravnim parkom, obkrožena z bogatimi smrekovimi in mešanimi gozdovi in

jama in druge, pri Dolenji vasi prebijo po kraškem podzemlju do Rakove doline. Kakor bi mu bilo žal, da se je pokazal radovednim občudovalcem, se hitro poganja mimo mogočnih kamnitih izrastkov in v Kotlu pri Velikem naravnem mostu z bobnenjem izginal mojim očem. Nisem mu zameril, saj je pot do Planinskega polja še dolga in tem so prav gočovo čakale nove oči. Daleč so že časi, ko je motila žuborenje Raka žaga zelških kmetov. Nič več ni krajcarjev, ki so jih dobili prebivalci okoliških vasic za deske, ki so jih prinašali iz globeli na cesto. Za eno desko — en krajcar. Danes je Rakova dolina pravi kraški muzej s prelepimi dolinskimi bre-

polna divjačine, je pravi raj za lepote »eljne turiste. Tu ni mestnega vrveža, ropotanja strojov vsiljivih ljudi, tu je svet tišine, odmaknjen od vsega, kar je ustvarila civilizacija. To je edinstveni svet, ki mirno sameva sredi mogočnega Javornika in čaka srečnega turista.

Sredi Rakovega Škocjana hitro raste moderen turistični objekt. Za zdaj pa je v sili dobrodošla tudi lovaska koča pri Velikem naravnem mostu.

Še bi se mudil v tem lepem kraškem kotičku, od katerega so z vseh strani speljane gozdne poti, če mi ne bi zabrisal mrak pogleda na samotno pokrajino ob Cerkniški dolini.

Dim

Občinski ljudski odbor Cerknica

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR CERKNICA
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI ODBOR RK

OBČINSKA GASILSKA ZVEZA
OBČINSKI ODBOR ZROP
in druge organizacije ter društva
ŽELI VSEM
prebivalcem
občine za delavski praznik

1. MAJ
mnogo delovnih
uspehov

Delovni kolektiv mizarskega podjetja

»GÄBER«

iz STAREGA TRGA

čestita k prazniku dela svojim poslovnim prijateljem in sodelavcem

Trgovsko podjetje

»škocjan«

R a k e k

se priporoča in čestita cenjenim strankam in delovnim kolektivom k prazniku dela

Vsem svojim odjemalcem in delovnim kolektivom k 1. maju — mednarodnemu delavskemu prazniku
čestita

kolektiv tovarne lesnih izdelkov

„TISA“ — RAKEK

Kolektiv tovarne pohištva

BREST

Cerknica

čestita svojim cenjenim strankam in poslovnim prijateljem k prazniku dela ter jim želi še mnogo delovnih uspehov

Izvozno podjetje Slovenija

„Ribarstvo“

L j u b l j a n a

čestita vsem delovnim ljudem k 1. maju — mednarodnemu prazniku dela

T R G O V S K O P O D J E T J E

„ULAKA“

LOŠKA DOLINA

čestita k prazniku dela vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem

Pekarna in mesnici

iz Loške doline

čestitajo vsem cenjenim odjemalcem k prazniku dela

Kolektiv

KOVINOPLASTIKE iz Loža

pošilja ob prazniku dela pozdrave vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem

Gostinsko podjetje

Stari trg

ČESTITA K PRAZNIKU DELA CENJENIM ODJEMALCEM IN SE PRIPOROČA ZA OBISKE

Priporočamo se za obisk in čestitamo vsem delovnim kolektivom k prazniku dela kolek. gost. podj. CERKNICA

ZA DELAVSKI PRAZNIK 1. MAJ
ČESTITA VSEM OBISKOVALCEM K PRAZNIKU DELA IN SE
ŠE NADALJE PRIPOROČA KOLEKTIV GOSTINSKEGA PODJETJA

LOVEC
R A K E K

Kmetijska zadruga CERKNICA

čestita k 1. maju - delavske-
mu prazniku - vsem delovnim
ljudem in poslovnim prijateljem

Kolektiv podjetja

pošilja k prazniku 1. MAJU če-
stite in najboljše želje vsem de-
lovnim ljudem

Begunje

Jelka

K prazniku čestita in se priporoča kolektiv

KOVINOSTROJ

Rakek

Turistično društvo

CERKNICA

Čestitamo k prazniku dela vsem
delovnim kolektivom in želimo,
da bi praznik lepo preživel v na-
šem turističnem okolišu

KOLEKTIV
Valjčni mlin
IZ CERKNICE

čestita vsem svojim poslovnim
prijateljem in delovnim kolekti-
vom k prazniku dela

Tudi molža vpliva na proizvodnjo mleka

Za uspešno proizvodnjo mleka je potrebno, da poleg krmljenja in nege molznic, upoštevamo tudi pravilno molžo. V vimenu nam je krava že pripravila mleko in naša nalogă je, da ga iz njega na nek način pridobimo. Žal se prav tu pojavljajo napake in posledica je, da namolzemo manj mleka kot bi ga sicer. Nepravilna mmolža kljub dobrni prehrani znatno vpliva na količino mleka.

Da bi si lažje predstavljali pravilno molžo in napake, ki nastajajo pri molži, je najbolje, da si v grobem ogledamo zgradbo in delovanje vimena: Ta posoda je razdeljena na štiri četrti, ki se podaljšujejo v seske. Če bi pogledali skozi kožo v notranjost vimena, bi videli gobasto tkivo, nad vsakim seskom pa za pest veliko votilino, tako imenovano cisterno. Cisterna je zbiralnica in sesalka mleka, ki ga črpa iz mlekovedov. Ti so povezani z mlečnimi mehurčki ali alveolami, v katerih se tvori mleko. Za proizvodnjo ene kaljice mleka je potrebno na tisoče mlečnih mehurčkov. V alveoli prinaša kri hranilne snovi, iz katerih tvorijo alveole mleko. S tvorbijo mleka mehurčki naraščajo, vzporedno z njimi narašča tudi vime. Ko so mehurčki polni in s tem tudi vime, nastopi čas molže. Če z molžo odlašamo, tedaj prenapolnjeni mehurčki ne morejo več tvoriti mleka in hranilne snovi se vračajo po krvi nazaj. To pomeni izgubo, ker žival tedaj ne proizvaja. Lahko pa nastane še večja težava, to je zasuševanje molznic, kar zmanjuje molznot.

Mleko, ki se je zbralo v avetalah, mora krava sama iztišniti v cisterno, da ga lahko z molžo dobimo iz vimena. Potreben je le dražljaj, ki to povzroči. Takšen dražljaj je masaža seskov in vimena, ki jo vršimo pred molžom. Dražljaj gre preko živčevja na žlezo hipofizo, ta izloči v kri hormon oksitocin. S krvjo pride oksitocin v vime. Tu povzroči krčenje mehurčkov in izločanje mleka v mlečne kanalčke — mlekovede in končno v cisterne in seske; pravim, da je krava mleko »puštila« in da je nastopil najbolj primeren čas za molžo. Brez delovanja oksitocina ne moremo dobiti mleka, ki je v vimenu. Pomolzemo lahko le majhno količino, kolikor ga je v seskih in cisterni, vse ostala mleko pa krava zadrži.

Ugotovljeno je, namreč, da se hormon oksitocin razkroji povprečno v 7 minutah. Po tem času, ko ni več tega hormona, preneha iztekanje mleka iz mlečnih mehurčkov in če ga tudi kaj ostane v njih, ga ne moremo dobiti več.

To opazi tudi živinorejec, ko dobi pri počasnji molži manj mleka, kakor če molž opravi hitro. Molž naj se konča najkasneje v 7 minutah in v tem času kravo lahko dobro izmolzemo. Na delovanje hormonov in posredno na količino mleka, očitno vpliva tudi odnos živinorejca do živali. V času molže naj bo v hlevu edino molžač, ki ga živali pozna. V hlevu naj bo mir, vsako ypitje, nervozna, suvanje in pretepanje živali slabu vpliva na količino mleka. Ko bi se živinorejci zavedali, da grobo postopanje s kravami le zadržuje mleko, njim samim pa prinaša izgubo, bi marsikdo spremenil odnos do molznic in živali nasprotno. Če se žival v času molže prestrā-

ši, se pogosto zgodi, da sredini molže preneha dajati mleko. Tedaj se zaradi strahu izloči drugi hormon adrenalin, ki povzroči, da se mlečni mehurčki ne krčijo, da mleko iz njih ne teče in da krava mleko zadrži. Takrat ni krivá žival, ampak nepravilno ravnanje.

Pri vseh teh naštetih primerih nepravilne molže, daje krava tudi več litrov mleka na dan manj, kot bi ga dala sicer, poleg tega pa

je to mleko še slabše kakovosti. Mlečna tolšča, ki predstavlja drugega del mleka, se nahaja v vecji koncentraciji v zadnjih curkih molžih. Prav tega pa ne dobimo če krava mleko zadrži in s tem ostaja najkvalitetnejše mleko v vimenu.

Da se izognemo vsem tem nevšečnostim, moramo posvetiti molzni živini kar največ pozornosti. Preprečevati moramo vznešenje živali, saj to tepe pred vsem naš žep.

Dušan Pirc

Množično tekmovanje

v Šahu

V okviru pionirskih iger je Zvezda prijateljev mladine občine Cerknica organizirala občinsko pionirsko in mladinsko šahovsko tekmovanje v Starem trgu. Tekmovanja se je udeležilo okrog 100 pionirjev in mladincev z Rakekom, Cerknice, Grahovega, Nove vasi in Strega trga.

Med mladinci in starejšimi pionirji je zmagala ekipa osemletke iz Strega trga, med mladinkami osemletka iz Cerknice, zmagovalci pri mlajših pionirjih in pionirkah pa so bili iz osemletke v Novi vasi. Ob zaključku tekmovanja so zmagovalne ekipe preje za nagrado šahovske garniture, ki jih je podarila »Kovinoplastika« Lož. Na sliki: Pionirji in mladinci med tekmovanjem v domu TVD »Partizan« v Starem trgu.

